

Sygnatura akt III AUz 291/15

POSTANOWIENIE

Dnia 26 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer

Sędziowie: SSA Wiesława Stachowiak

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr)

Protokolant: **Inspektor ds. biurowości Karolina Majchrzak**

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2015 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy S. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o przyznanie prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy

na skutek zażalenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

na punkt IV wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 15 czerwca 2015 r. sygn. akt IV U 593/14

postanawia:

zmienić pkt. IV postanowienia w ten sposób, że zasądzić od pozwanego na rzecz wnioskodawcy kwotę 60zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer	SSA Wiesława Stachowiak
-------------------------------------	-------------------------------	-------------------------

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 15 czerwca 2015r. w sprawie o sygnaturze IV U 593/14, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze:

I. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 13 lutego 2014 r. w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy **S. G.** prawo do renty okresowej z tytułu częściowej niezdolności do pracy, poczynając od dnia zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego na okres do 31 lipca 2017 r.,

II. umorzył postępowanie w zakresie żądania przyznania wnioskodawcy prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy,

III. w pozostałym zakresie oddalił odwołanie,

IV. zasądził od pozwanego na rzecz wnioskodawcy kwotę 120 złotych, tytułem kosztów zastępstwa procesowego i kwotę 17 złotych tytułem zwrotu opłaty od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu wyroku odnośnie punktu IV wyroku, Sąd Okręgowy podał, że o kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych orasz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490), mając na względzie koszty zastępstwa procesowego i poniesione przez stronę odwołującą koszty opłaty od pełnomocnictwa.

Powyższe postanowienie w przedmiocie kosztów proces, zawarte w punkcie IV wyroku Sądu Okręgowego, zaskarżył pozwany organ rentowy – Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Z., wnosząc o zmianę zaskarżonego postanowienia.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż Sąd naruszył art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 11 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych orasz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, poprzez zasądzenie kosztów wynagrodzenia radcy prawnego w wysokości dwukrotności stawki minimalnej, podczas gdy pełnomocnik wykonał typowe podstawowe czynności w sprawie i nakład jego pracy nie uzasadniał podwyższenia stawki minimalnej. Skarżący wskazał, że wnioskodawca w sprawie sam wniósł odwołanie od decyzji organu rentowego, a nakład pracy pełnomocnika polegał jedynie na reprezentacji na dwóch rozprawach oraz na sporządzeniu jednego pisma procesowego. Charakter sprawy nie był skomplikowany i nie wymagał szczególnej analizy przepisów prawa ani nadzwyczajnej aktywności, zwłaszcza, że podstawowy dowód w sprawie stanowiła opinia biegłych przeprowadzona przez Sąd z urzędu. Tym samym nakład pracy pełnomocnika nie uzasadniał zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej.

Nadto organ rentowy wskazał, iż doszło do naruszenia art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej w zw. z art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. poprzez zasądzenie 17 zł tytułem zwrotu kwoty poniesionej przez stronę odwołującą z tytułu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w sytuacji, gdy w przedmiotowej sprawie pełnomocnictwo nie podlegało opłacie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Zażalenie organu rentowego zasługiwało na uwzględnienie.

W myśl § 2 ust.1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych orasz ponoszenia przez Skarb państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2013 r., poz. 490 – w brzmieniu obowiązującym w dacie wydawania zaskarżonego postanowienia), zasądzając opłatę za czynności radcy prawnego z tytułu zastępstwa prawnego, sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia (ust.1). Podstawę zasądzenia opłaty, o której mowa w ust. 1, stanowią stawki minimalne określone w rozdziałach 3-5. Opłata ta nie może być wyższa niż sześciokrotna stawka minimalna ani przekraczać wartości przedmiotu sprawy (ust.2).

Zgodnie z § 11 ust.2 cyt. rozporządzenia stawki minimalne w sprawach o świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego i zaopatrzenia emerytalnego wynoszą 60 zł.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że Sąd I instancji w przedmiotowej sprawie nie podał jakie okoliczności sprawy zadecydowały o przyznaniu od pozwanego na rzecz odwołującego podwyższonej dwukrotnie stawki minimalnej, zwłaszcza, że pełnomocnik odwołującego nie wnioskował o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej stawki tylko, według tzw. norm przepisanych (vide pismo pełnomocnika z dnia 24.02.2015 r. k. 50v). Zważyć należy także, że na dwóch rozprawach, w których uczestniczył pełnomocnik odwołującego, wnioskował on

jedynie o przyznanie kosztów i nie wskazywał, iż chciałby otrzymać koszty zastępstwa procesowego w podwyższonej stawce minimalnej.

Ugruntowane jest w orzecznictwie stanowisko, że jeśli nie wystąpiły żadne ekstraordynaryjne okoliczności, a skala aktywności pełnomocnika pozostała na przeciętnym poziomie, to nie istnieją przesłanki do zasądzenia w sprawie wynagrodzenia wyższego od stawek minimalnych (postanowienie NSA z dnia 17 października 2012 r., II FZ 878/12,). Uwzględniając bowiem domniemanie racjonalności ustawodawcy, należy uznać, że określając wysokość stawek minimalnych wynagrodzenia profesjonalnych pełnomocników za poszczególne czynności lub za udział w postępowaniach, rozważył on i uwzględnił wszelkie okoliczności charakterystyczne dla danego typu spraw. W minimalnych stawkach odzwierciedlona została zatem swoista wycena koniecznego nakładu pracy pełnomocnika, związana ze specyfiką określonego rodzaju postępowań. Jednocześnie ustawodawca pozostawił sądom orzekającym możliwość uwzględnienia nadzwyczajnych, szczególnych okoliczności, które pojawiając się w danej sprawie, zwiększają nakład pracy niezbędnej do prawidłowej realizacji obowiązków profesjonalnego pomocnika procesowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2012 r., III CZ 57/12).

Ocena powyższego pozostawiona została swobodnemu uznaniu sądu orzekającego w pierwszej instancji, w ramach tzw. dyskrecjonalnej władzy sędziowskiej, jednakże należy podkreślić istotną rolę należytego uzasadnienia w przedmiocie kosztów w zakresie wysokości wynagrodzenia pełnomocnika. O ile bowiem w przypadku przyznania wynagrodzenia (zwrotu kosztów) odpowiadającego wysokości jednokrotności stawki minimalnej, w braku odmiennego wniosku samej strony (pełnomocnika), ogólnikowe odwołanie się przez sąd do stawek „taryfowych”, z powołaniem odpowiednich przepisów rozporządzenia, może zostać ocenione jako wystarczające, o tyle zgłoszenie wniosku o przyznanie wynagrodzenia lub zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa prawnego na poziomie wielokrotności stawki minimalnej wymaga odniesienia się sądu do tej kwestii.

Z uwagi na powyższe, w przedmiotowej sprawie Sąd I instancji powinien wyjaśnić jakie przesłanki zadecydowały o podwyższeniu stawki minimalnej dla pełnomocnika, tym bardziej, że Sąd zadecydował o tym z urzędu, bez wniosku pełnomocnika.

Oceniając nakład pracy pełnomocnika odwołującego i mając na względzie przedmiot postępowania, Sąd Apelacyjny zgadza się z organem rentowym, że rozpoznawana sprawa o przyznanie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, nie należy do spraw skomplikowanych ani pod względem prawnym, ani faktycznym. Nie wymagała ona również znacznego nakładu pracy pełnomocnika, zwłaszcza, że kluczowym dowodem w sprawie była opinia biegłych lekarzy sądowych – dowód przeprowadzony przez Sąd z urzędu. Wniesiony nakład pracy pełnomocnika był odpowiedni do rodzaju rozpoznawanej sprawy, jednakże nie sposób zauważyć, aby odbiegał znacząco od przeciętnej aktywności pełnomocników w innych podobnych sprawach. Sprawa nie wymagała ani szczególnej analizy przepisów prawnych, ani nadzwyczajnej aktywności w celu przedstawieniu Sądowi dowodów co do ustaleń faktycznych. Pełnomocnik wykonywał typowe podstawowe czynności w celu właściwego reprezentowania swojego mocodawcy i nie było podstaw do przyjęcia w sprawie podwyższonej stawki minimalnej.

Mając także na uwadze treść art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. 2015, poz. 783), który stanowi, że nie podlega opłacie skarbowej złożenie dokumentu stwierdzającego udzielenie pełnomocnictwa albo jego odpisu, wypisu lub kopii w sprawie z ubezpieczenia społecznego, stwierdzić należy, że zupełnie niezasadnym jest orzekanie o konieczności zwrotu odwołującemu uiszczony opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa w sytuacji, gdy opłata ta została uiszczona niezasadnie. W przedmiotowej sprawie koszty wynikające z uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, nie stanowią bowiem kosztów niezbędnych do celowego dochodzenia praw lub celowej obrony (art. 98 § 1 i 3 k.p.c.) i tym samym nie ma podstaw do zasądzenia równowartości tej opłaty od strony przegrywającej proces (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 czerwca 2011 r., II UZ 15/11, OSNP 2012/15-16/208, LEX nr 1212875).

Zgodzić się zatem należy ze skarżącym organem rentowym, że w przedmiotowej sprawie, która niewątpliwie jest sprawą z zakresu ubezpieczeń społecznych, bowiem przedmiotem sporu jest prawo do renty z tytułu niezdolności do

pracy, wobec braku obowiązku uiszczenia opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, Sąd I instancji niezasadnie zasądził od organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 17 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. zmienił w pkt IV postanowienia w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Kwota ta wynika wprost z treści § 11 ust. 2 cytowanego rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer	SSA Wiesława Stachowiak
-------------------------------------	-------------------------------	-------------------------